



LPGGz

Landelijk Platform GGz

Landelijk Platform  
cliënten- en  
familieorganisaties in  
de geestelijke  
gezondheidszorg

Postadres:

Postbus 13223  
3507 LE Utrecht

Bezoekadres:

Maliebaan 71-H  
Utrecht

T (030) 236 37 65

F (030) 231 30 54

E [info@platformggz.nl](mailto:info@platformggz.nl)

I [www.platformggz.nl](http://www.platformggz.nl)

Postbank 1948735

KvK Utrecht 30213449

# Visie LPGGz

## Voorkomen van dwangtoepassingen in de ggz

02-02-2009

Uit een recent rapport van de Inspectie voor de Volksgezondheid<sup>1</sup> blijkt dat bij één derde van de onderzochte ggz-instellingen, cliënten op de eerste dag van opname een verhoogd risico lopen op separatie, **ongeacht de psychische aandoening**. De wijze waarop de zorg van een ggz-instelling is georganiseerd en de cultuur en sfeer op een afdeling zijn van grote invloed of er gesepareerd wordt of niet. Het LPGGz vindt dat onwenselijk.

Ook het feit dat er in Nederland sowieso te veel wordt gesepareerd kan niet door de beugel. Het LPGGz pleit daarom voor preventie in het algemeen door het ontwikkelen en verspreiden van alternatieven en verdere professionalisering van de ggz-zorg.

### 1 - Preventie door het ontwikkelen van alternatieven

Er zijn tal van inspanningen binnen ggz-instellingen om het aantal separaties terug te dringen. Daarbij staat preventie centraal; signalerende vaardigheden van het personeel, cliëntbejegening en deëscalerende interventies kunnen veel leed voorkomen. Ook worden er alternatieven ontwikkeld om separaties te vermijden. Best practices die daaruit voortkomen verdienen veel waardering en moeten verder verspreid en toegepast worden. Het LPGGz zet zich daar graag voor in. Succesfactoren bij het terugdringen van separatie en waarop structureel alternatieven ontwikkeld moeten worden, zijn:

- de eerste vijf minuten (bij dreigende escalatie)
- menselijke bejegening (bij spoedopname b.v. vragen of iemand honger of dorst heeft)
- bet bevorderen van de triade: cliënt-hulpverlener(s)-naastbetrokkene(n)
- het aanpassen van de fysieke omgeving (sfeer door b.v. inrichting)
- betere afstemming tussen ambulante en klinische ggz-zorg

### 2 - Preventie door professionalisering van de zorg

De belangrijkste succesfactor bij het voorkomen van dwangmaatregelen is het aanbieden van kwalitatief hoogwaardige zorg. Daarbij zijn voor het LPGGz de volgende punten van groot belang:

- **Cultuurverandering in de ggz**

Professionalisering vraagt om een cultuurverandering in de ggz, waarbij respectvolle bejegening en deëscalerende vaardigheden noodzakelijk zijn. Werknemers handelen dan vanuit veiligheid en vertrouwen en kunnen beter met lastige situaties omgaan. Zorgaanbieders moeten hun personeel daarin structureel trainen. Periodieke evaluaties en verbetertrajecten horen daarbij.

<sup>1</sup> Voorkomen van separatie van psychiatrische cliënten vereist versterking van cliëntgerichte zorg (IGZ december 2008).



LPGGz

## Landelijk Platform GGz

- **Intensive Care ggz**

De ggz is toe aan 'intensive care' met kwaliteitscriteria en normen, vergelijkbaar aan die van de somatische intensive care. Dat vereist hooggekwalificeerd personeel en een gespecialiseerde opleiding voor o.a. ggz-verpleegkundigen die met dwangmaatregelen te maken hebben. Een programma van eisen, specifiek voor die afdelingen of instellingen waar dwang(behandelingen) worden toegepast, moet dit ondersteunen. Het LPGGz wil daarover graag meedenken.

- **Crisisopvang door gespecialiseerde zorgteams**

Het LPGGz wil dat er bij een crisissituatie met dwangopname, náást politiefunctiearissen, een gespecialiseerd zorgteam aanwezig is om opvang en begeleiding van de cliënt in goede banen te leiden. Gillende sirenes en handboeien zijn niet bevorderlijk voor de situatie. Ook vindt het LPGGz dat huizen van bewaring ongeschikt zijn voor tijdelijke IC-opname. Een verkeerde benadering en behandeling van mensen die in een geestelijke crisissituatie verkeren, werkt vaak escalierend en berokkent schade op lange termijn. Locaties die gebruikt worden voor een tijdelijke crisisopvang moeten voldoen aan kwaliteitsnormen vanuit het cliëntenperspectief. Die kwaliteitsnormen wil het LPGGz graag samen met betrokken veldpartijen opstellen.

- **Ambulante zorg door inzet ACT / FACT teams**

Daarnaast is aandacht nodig voor ambulante zorg in de vorm van (F)ACT teams, die het aantal dwangopnames kunnen verminderen. Het LPGGz vindt dat elke regio een (F)ACT team moet hebben. De afstemming tussen ambulante en klinische ggz-zorg moet goed worden geregeld. Desgewenst moet de ambulante behandelaar de cliënt in de klinische setting kunnen blijven behandelen.

### Wat gaat het LPGGz de komende tijd doen?

- In gesprek komen en blijven met zoveel mogelijk veldpartijen in de ggz.
- Het wetsvoorstel Wet Verplichte ggz kritisch volgen.
- Meedenken over de 'intensive care ggz' en het formuleren van beleid.
- Meedenken over de zorgteams en formuleren van beleid.